

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu Mgr. Jany Brothánkové, soudce zpravodaje JUDr. Tomáše Langáška a soudce JUDr. Petra Průchy, v právní věci žalobce: **V. M.**, zastoupeného JUDr. Ondřejem Tošnerem, advokátem, se sídlem Slavíkova 1568/23, Praha 2, proti žalovanému: **Magistrát hlavního města Prahy**, se sídlem Mariánské nám. 2, Praha 1, týkající se žaloby proti rozhodnutí žalovaného ze dne 20. října 2014, č. j. MHMP 1441839/2014, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 31. srpna 2015, č. j. 10 A 189/2014 - 42, o návrhu žalobce na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti,

t a k t o :

Kasační stížnosti **se přiznává** odkladný účinek.

O d ů v o d n ě n í :

Městský soud kasační stížností napadeným rozsudkem zamítl žalobu, kterou se žalobce domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného, jímž bylo zamítnuto odvolání žalobce proti rozhodnutí Úřadu městské části Praha 4 (dále jen „úřad“) ze dne 9. června 2014, č. j. P4/049983/14/OST/VLKL. Úřad tímto rozhodnutím žalobci nařídil odstranění změny stavby – jednopodlažní zděné přístavby k severní stěně rodinného domu č. p. X, ul. X č. X, X, na pozemku parc. č. X v k. ú. X, a stanovil podmínky pro odstranění této stavby.

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) se kasační stížností u Nejvyššího správního soudu domáhá zrušení napadeného rozsudku Městského soudu. Součástí kasační stížnosti je také návrh na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Stěžovatel návrh na odkladný účinek odůvodnil tím, že by pro něj okamžitý výkon napadeného rozhodnutí znamenal nemalou újmu na jeho vlastnickém právu k předmětné stavbě, a to zejména v případě, že by Nejvyšší správní soud shledal nařízení odstranění stavby jako nezákonné. Stěžovateli by byla způsobena újma jak na předmětné věci, která by byla nevratně odstraněna, tak i z hlediska výdajů (časových i finančních), které by musel na odstranění stavby vynaložit. Stěžovatel se domnívá, že návrh se nedotýká nepřiměřeným způsobem nabytých práv třetích osob, neboť z rozhodnutí žádná třetí osoba práva nenabyla, ani jim přiznáním odkladného účinku nemůže vzniknout žádná újma. Přiznání odkladného účinku dle stěžovatele není v rozporu s veřejným zájmem, neboť existuje veřejný zájem na tom, aby povinnosti byly ukládány jen na základě zákonných a přesvědčivých rozhodnutí orgánů státní správy, a má za to, že povaha dané stavby umožňuje její ponechání na místě (minimálně) do rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, aniž by byl veřejný zájem zasažen.

Dále stěžovatel podpůrně odkazuje na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 4. prosince 2008, č. j. 9 As 88/2008 - 293, které uvádí, že „*smysl a účel přiznání odkladného účinku kasační stížnosti či žalobě je nutno chápat jako vytvoření takového prozatímního stavu, aby se vůbec mělo smysl dále soudit*“. V daném případě by tedy byl nevratnou realizací napadeného rozhodnutí popřen samotný smysl soudního přezkumu, neboť „*soudní ochrana poskytovaná správním soudnictvím, by se tak stala zcela iluzorní, namísto toho, aby představovala skutečnou efektivní právní ochranu, což rozhodně nelze považovat za souladné s veřejným zájmem*“. Stěžovatel také připomíná, že k přiznání odkladného účinku v daném případě již byly shledány důvody, a to Městským soudem v Praze v řízení o žalobě proti rozhodnutí Magistrátu hl. m. Prahy.

Žalovaný vyjádřil s návrhem na přiznání odkladného účinku nesouhlas. Ve svém vyjádření předestřel podmínky přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, přičemž zdůraznil mimořádný charakter tohoto institutu a nezbytnost výjimečnosti jeho užití pouze v ojedinělých případech. Domnívá se, že v daném případě není naplněn ani jeden předpoklad přiznání odkladného účinku vyplývající ze zákona, neboť odkladem odstranění stavby by došlo k újmě jiných osob, zejména manželů D. a Z. N., jejichž sousední pozemek stěžovatel znemožnil zastavět, a tím tak zasáhl do důležitého veřejného zájmu a zasáhl do práv třetích osob. Žalovaný dále konstatoval, že rozhodnutí úřadu o nařízení odstranění stavby bylo správné, neboť má za to, že provádění staveb bez povolení je v rozporu s veřejným zájmem, chráněným závaznými předpisy.

Nejvyšší správní soud se rozhodl odkladný účinek kasační stížnosti přiznat.

Nutno nejprve podotknout, že pravidelně je odkladný účinek spojován s tzv. řádnými opravnými prostředky, např. odvoláním, kde účinky rozhodnutí správního orgánu nastávají až v okamžiku rozhodnutí o opravném prostředku. Naproti tomu u opravných prostředků mimořádných, mezi něž spadá i kasační stížnost, je přiznání odkladného účinku předmětem úvahy rozhodujícího orgánu (srov. přiměřeně usnesení Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 581/06 ze dne 11. října 2006, <http://nalus.usoud.cz>: „*Účelem [odložení vykonatelnosti rozhodnutí] je vytvoření časového prostoru pro posouzení ústavní stížnosti tak, aby před rozhodnutím soudu nedošlo ke nevratným krokům, po nichž by se jeho rozhodování stalo jen akademickým cvičením a ochrana ústavně zaručených základních práv a svobod by byla toliko iluzorní*“).

Podle § 73 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), zjišťuje Nejvyšší správní soud při rozhodování o odkladném účinku kasační stížnosti splnění zákonných předpokladů uvedených v citovaném ustanovení, tedy (1) výrazného nepoměru újmy způsobené stěžovateli v případě, že účinky napadeného rozhodnutí nebudou odloženy ve vztahu k újmě způsobené jiným osobám, pokud by účinky rozhodnutí odloženy byly; a zároveň (2) absenci rozporu s důležitým veřejným zájmem. Jak již Nejvyšší správní soud dříve judikoval, povinnost tvrdit a prokázat vznik újmy má stěžovatel (viz např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 29. února 2012, č. j. 1 As 27/2012 - 32, všechna zde citovaná rozhodnutí jsou dostupná na www.nssoud.cz). Stěžovatel musí konkretizovat, jakou újmu by pro něj znamenal výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí a z jakých konkrétních okolností to vyvozuje. Hrozící újma musí přitom být závažná a reálná, nikoliv pouze hypotetická či bagatelní. V daném případě stěžovatel povinnost tvrzení splnil, Nejvyšší správní soud proto mohl jeho žádost věcně posoudit.

Nejvyšší správní soud přistoupil k poměřování újmy hrozící stěžovateli v souvislosti s odstraněním předmětné stavby s újmou, která může vzniknout jiným osobám přiznáním odkladného účinku, a s veřejným zájmem. Újmu stěžovatele Nejvyšší správní soud vyhodnotil jako závažnou, neboť výsledkem výkonu rozhodnutí v dané věci je odstranění stavby, které má nenavratitelný charakter. Po zhodnocení všech relevantních údajů dospěl Nejvyšší

pokračování

správní soud k závěru, že první podmínka pro přiznání odkladného účinku je splněna. Odstranění stavby nepochybně spadá pod vymezení pojmu nenahraditelné újmy, jak ji vyložil Nejvyšší správní soud v usnesení ze dne 5. října 2004, č. j. 6 Afs 25/2003 - 59 (dostupné na www.nssoud.cz): „*nenahraditelná újma, která by stěžovateli při výkonu nebo jiných právních následcích rozhodnutí mohla vzniknout, a jež je základní podmínkou pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti [§ 73 odst. 2 s. ř. s.], musí představovat výjimečný a závažný stav, který již nelze v dalším běhu času nijak odůvodnit.*“ Odstranění stavby by jednoznačně mohlo vést k nevratnému porušení práv stěžovatele, které by již nebylo možné zhojit ani případným rozhodnutím ve prospěch stěžovatele, které by v takovém případě bylo pouze akademického charakteru a nemohlo by stěžovateli poskytnout jinou než pouze hypotetickou ochranu.

Shodně s tvrzením stěžovatele dospěl Nejvyšší správní soud k tomu, že prakticky neexistuje riziko vzniku potenciální újmy jiným osobám, toliko v podobě několikátýdenního odkladu realizace odstranění stavby, byla-li by kasační stížnost zamítnuta. První podmínku má tedy v nyní projednávaném případě Nejvyšší správní soud za splněnou.

Co se týče otázky veřejného zájmu, z vyjádření žalovaného k návrhu na přiznání odkladného účinku plyne, že chráněným veřejným zájmem je v daném případě zájem na provádění staveb předem povolených, neboť povolení jsou zárukou jejich řádné přípravy a provedení tak, aby se nestaly příčinou ohrožení veřejných zájmů, chráněných závaznými předpisy. V rozporu s veřejným zájmem je dále dle mínění žalovaného také udržovat v nepravém stavu stavby provedené bez povolení, u kterých nebylo rozhodnuto o jejich dodatečném povolení, ale naopak bylo nařízeno jejich odůvodněné odstranění.

Žalovaný má pravdu, že je zájem na tom, aby nebyly stavby prováděny bez povolení, porušení této povinnosti však sankcionuje pokutou; sám stavební zákon pak za určitých podmínek připouští dodatečné povolení takové stavby provedené bez povolení. Pokud by soud dospěl k závěru, že dodatečnému povolení nic nebránilo, pak k ohrožení veřejného zájmu chráněného závaznými předpisy vlastním provedením stavby vlastně nedošlo. Jak Nejvyšší správní soud vyjádřil již dříve ve své rozhodovací praxi, k nepřiznání odkladného účinku nepostačí pouhá existence kolidujícího veřejného zájmu, je třeba se zabývat proporcionalitou intenzity hrozícího zásahu do základního práva stěžovatele ve vztahu k intenzitě narušení veřejného zájmu (usnesení Nejvyššího správního soudu č. j. 5 As 17/2008 - 131 ze dne 6. srpna 2008, publ. pod č. 1698/2008 Sb. NSS). Veřejný zájem je tak nutné vážit oproti právům stěžovatele, neboť jak již bylo řečeno, výkonem rozhodnutí o odstranění stavby by následné rozhodnutí Nejvyššího správního soudu o předmětné kasační stížnosti ani (v případě důvodnosti kasační stížnosti) následné nové rozhodnutí Městského soudu o podané žalobě již efektivní soudní ochranu přinést nemohlo, a tudíž nelze vyloučit, že by v konečném důsledku mohlo být dotčeno právo stěžovatele chráněné čl. 11 Listiny základních práv a svobod a čl. 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 12. března 2010, č. j. 5 As 12/2010 - 281). Po provedení tohoto vážení Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že je na místě odkladný účinek kasační stížnosti přiznat, neboť potenciální ohrožení veřejného zájmu je v daném případě pouze velmi nízké intenzity. Splněna je tak i druhá podmínka pro přiznání odkladného účinku.

Nejvyšší správní soud současně poznamenává, že „*odkladný účinek podle § 107 soudního řádu správního může být v řízení o kasační stížnosti přiznán a působit nejen ve vztahu k přezkoumávanému rozhodnutí krajského soudu (či jeho části), ale i přímo ve vztahu ke správnímu rozhodnutí (či jeho části), k jehož přezkoumání se dotýčné řízení před krajským soudem vedlo*“ (viz usnesení ze dne 6. prosince 2005, č. j. 2 Afs 77/2005 - 96, publ. pod č. 786/2006 Sb. NSS). S ohledem na výše popsanou situaci a nutnost poskytnout

stěžovateli efektivní ochranu jeho práv Nejvyšší správní soud přiznává odkladný účinek i ve vztahu ke správnímu rozhodnutí, které nařídilo odstranění předmětné stavby.

S přihlédnutím k těmto okolnostem Nejvyšší správní soud uzavřel, že žádost o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti je důvodná. Nejvyšší správní soud tím nikterak nepředjímá výsledek řízení ve věci samé.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 10. listopadu 2015

Mgr. Jana Brothánková
předsedkyně senátu